

মাটি বিষয়ক একুৰি প্ৰচলিত কৃষি কলা আৰু বিজ্ঞানসন্মত কাৰণ

অসমৰ গ্ৰামাঞ্চলত কৃষি বিষয়ক বহুতো থলুৱা প্ৰযুক্তি কলাৰ ব্যাপক প্ৰচলন আছে। এই প্ৰযুক্তি কলাসমূহৰ উদ্ভাৱন কেতিয়া হৈছিল তাৰ কোনো সঠিক সময় নিৰূপণ কৰিব নোৱাৰি যদিও বছৰৰ পিচত বছৰ ধৰি জনসাধাৰণৰ মাজত এনেবোৰ পদ্ধতিৰ প্ৰৱৰ্তন হৈ আহিছে। অসমীয়া সমাজত সততে প্ৰচলিত কেতবোৰ ডাকৰ বচন “আঠিয়াত গোবৰ, মনোহৰত জাৰৰ....” “জাৰৰ-জোখৰ সোণৰ খনি” তিনিশ ষাঠি জোপা ৰুৰা কল, মাহেকে পষেকে চিকুণাবা তল” ইত্যাদি প্ৰবচন কৃষি বিষয়ক প্ৰযুক্তি কলাৰ ভিত্তিতেই ৰচিত হৈছে। অসমৰ গ্ৰাম্য জীৱনৰ সতে সাঙোৰ খাই থকা এনে কৃষি কলাসমূহৰ বৈজ্ঞানিক বিশ্লেষণে নথকা নহয়। তদুপৰি প্ৰদূষণমুক্ত আৰু কম খৰচী এই পদ্ধতিসমূহ কৃষিজ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে দীৰ্ঘকালজুৰি প্ৰয়োগ কৰি থাকিলেও মাটিৰ গুণাগুণ লোপ নাপায়। সেয়েহে সম্প্ৰতি এনে থলুৱা প্ৰযুক্তি কলাসমূহ ভালদৰে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰি নতুন চিন্তা চৰ্চাৰে কৃষক ৰাইজৰ সন্মুখত উপস্থাপন কৰাটো আৱশ্যকীয় হৈ পৰিছে। অসমত প্ৰচলিত মাটি বিষয়ক একুৰি প্ৰচলিত কৃষি কলাৰ লগতে তাৰ বিজ্ঞানসন্মত কাৰণ তলত ব্যাখ্যা কৰা হ’ল।

প্ৰচলিত কৃষি কলা	বিজ্ঞানসন্মত কাৰণ
১। শালি খেতি চপোৱাৰ পিচত ৰৈ যোৱা ধানৰ খেৰ-নৰাবোৰ হাল বাই পথাৰত কিছুদিনলৈ এৰি থৈ আহিব লাগে। এনে কৰিলে পৰৱৰ্তী খেতিৰ উৎপাদন বৃদ্ধি পায়।	ধানৰ খেৰ-নৰাবোৰ পচি গৈ জৈৱ পদাৰ্থৰ সৃষ্টি হয়। এই জৈৱ-পদাৰ্থবোৰ থকা গছৰ আৱশ্যকীয় মৌলবোৰ সহজে গ্ৰহণ কৰিব পৰা হেতুকে পৰৱৰ্তী খেতি ভাল হয়।
২। আছ খেতি সাং কৰাৰ পিছত ৰৈ যোৱা খেৰ-নৰাবোৰৰ সৈতে বিঘাই প্ৰতি ৪০ কেজি হাৰত কেঁচা গোবৰ অথবা ৫ কেজি দৰত ইউৰিয়া ছটিয়াই দি মাটিখিনি চলাই দিলে শালি খেতিৰ পৰা অধিক সুফল পোৱা যায়।	কেঁচা গোবৰ বা ইউৰিয়াই খেৰ-নৰাবোৰ অতি সোনকালে পচাই জৈৱ সাৰৰ সৃষ্টি কৰে। এনে জৈৱ পদাৰ্থবোৰ শালি খেতিৰ উৎপাদন বঢ়োৱাত সহায় কৰে।
৩। নামনি আৰু উত্তৰ অসম তথা বৰাক উপত্যকাৰ ঠায়ে ঠায়ে বাওধানৰ খেতি কৰাৰ পিচত ৰৈ যোৱা দীঘল নৰাবোৰ শুকাই জ্বলাই দিয়া হয়। ইয়াৰ দ্বাৰা শস্যৰ কেতবোৰ ৰোগো নিয়ন্ত্ৰণ হয়।	জ্বলাই দিয়া নৰাবোৰে মাটিত পটাছৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰাৰ উপৰিও উষ্ণজাতীয় বেমাৰৰ উপশম ঘটোৱাত সহায় কৰে। কিয়নো শস্যদেহত পটাছে কীট আৰু ৰোগৰ আক্ৰমণ প্ৰতিৰোধ কৰাত সহায় কৰে।
৪। বানপানীত উটি অহা পানী মেটেকাবোৰ সাধাৰণতে দ’ মাটিত জমা হোৱা দেখা যায়। এনে মেটেকাবোৰ শুকাই জ্বলাই দিলে পৰৱৰ্তী আছধানৰ খেতি ভাল হয়।	জ্বলাই দিয়া পানীমেটেকাবোৰে মাটিত পটাছৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰি আছধানৰ উৎপাদন বঢ়োৱাত সহায় কৰে।
৫। ওখ মাটিত মিটাৰ ২.৫ দীঘল, ২ মিটাৰ বহল আৰু ১.৫ মিটাৰ দ গাত খান্দি পানী মেটেকা আৰু কেঁচা গোবৰ ভালদৰে মিহলি কৰি কেইদিনমান থৈ দিব লাগে। পিছত ইয়াক খেতিত প্ৰয়োগ কৰিলে ভাল ফল পোৱা যায়।	পানী মেটেকাৰ সৈতে কেঁচা গোবৰ মিহলি হৈ উৎকৃষ্ট পচন সাৰৰ সৃষ্টি কৰে যিয়ে উৎপাদন বৰ্ধনত সহায় কৰে। এনে পচন সাৰত ৩ কেজি ইউৰিয়া আৰু ২ কেজি চুপাৰ ফচফেট সাৰ মিহলাই দিলে সাৰ বিধৰ মানদণ্ড আৰু সমতা বৃদ্ধি পায়।

প্রচলিত কৃষি কলা	বিজ্ঞানসন্মত কাৰণ
৬। ‘মাঘী’ আলুৰ খেতি পানী মেটেকাৰে ঢাকি থলে ভাল ফল পোৱা যায়।	পানী মেটেকাই মাটিত জৈৱ সাৰৰ পৰিমাণ বঢ়োৱাৰ উপৰিও মাটিত থকা পানীখিনি সংৰক্ষণ কৰে বাবে খেতিডোখৰ ভাল হয়।
৭। শালিধানৰ কঠীয়া সিঁচিবৰ বাবে বোকা মাটিডোখৰ উপযুক্ত হৈছেনে নাই তাক জানিবলৈ চূণমিহলি তামোল পাণ খাই মাটিখিনি পিকাই চোৱা হয়।	চূণ অথবা কেলচিয়াম কাৰ্বনেট’ মিহলি তামোলৰ পিকে ভালদৰে বোকা কৰা মাটিখিনিৰ সৈতে ক্ৰিয়া কৰি গাঢ় ক’লা বং দেখুৱালে মাটিখিনি কঠীয়া সিঁচিবৰ বাবে উত্তম হোৱা বুলি ধৰিব পাৰি।
৮। চৰ অঞ্চলৰ বাহিলচহীয়া মাটিত ৰবি খেতি কৰোতে পাঁচ লিটাৰমান পানীত দুই কেজিমান কেঁচা গোৱৰ মিহলোৱা গোৱৰ পানী মাটিত ছটিয়াই মাটিখিনি সামান্য পৰিমাণে চাহ কৰি দিয়াৰ পদ্ধতিৰ প্ৰচলন আছে।	এনে পদ্ধতিয়ে মাটিত থকা পানীখিনি সংৰক্ষণ কৰাৰ উপৰিও গছৰ বাবে আৱশ্যকীয় খাদ্যবস্তু মাটিৰ পৰা শোষণ কৰাত সহায় কৰে।
৯। পানীত নিমজ্জিত ধানখেতিৰ প্ৰাৰম্ভিক কালচোৱাত কেঁচা গোবৰৰ লদা বান্ধি কমেও তিনিবাৰকৈ খেতি পথাৰত প্ৰয়োগ কৰিলে শস্যডৰাত শ্ৰীবৃদ্ধি হয় তথা উৎপাদন ভাল হয়।	এনে কৰিলে আৱদ্ধ পানীখিনিৰ উষ্ণতা বৃদ্ধি পায় আৰু শস্যৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় ভিন ভিন অণুজীৱৰ সংখ্যা বাঢ়িবলৈ ধৰে। ফলত শস্যডৰাই প্ৰয়োজনীয় খাদ্যবস্তু মাটিৰ পৰা সহজে শোষণ কৰি ল’ব পাৰে।
১০। নামনি আৰু মধ্য অসমত আছখেতিৰ খেতি কৰোতে প্ৰতি ৩-৪ বছৰৰ মূৰে মূৰে এবাৰকৈ টেঙা মৰাৰ গুটি কিছুমানো লগত ছটিয়াই দিলে খেতিডোখৰ ভাল হয় বুলি বিশ্বাস।	টেঙামৰাৰ দীঘলীয়া শিপাই মাটিৰ ভিতৰ ভাগৰ পৰা গছৰ বাবে আৱশ্যকীয় মৌলবোৰ শুহি লৈ পাতত জমা কৰে। পাচলৈ এইবোৰ সৰি পচি গৈ মাটিত সাৰজাতীয় পদাৰ্থৰ পৰিমাণ বঢ়ায়। মৰাপাট ধান শস্যক্ৰমতো মৰাপাটৰ শিপাই মাটিৰ ভিতৰভাগৰ পৰা খাদ্যবস্তু শোষণ কৰি অনা বাবে ধান খেতি লাভবান হয়।
১১। মটৰমাহ আৰু খিচাৰী দাইলৰ সৈতে শালি ধানৰ পাইৰা খেতি কৰিলে মাটিৰ পৰা আৱশ্যকীয় খাদ্য ধানে সহজে সংগ্ৰহ কৰিব পাৰে। ইয়াৰ উপৰিও পৰৱৰ্তী গ্ৰীষ্মকালীন শস্যৰ বাবে মাটিত খাৰজাতীয় পদাৰ্থৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি পায়।	মটৰমাহ বা খিচাৰী দাইলৰ শিপাৰ টেমুনাত থকা ৰায়জবিয়াম নাম বেণ্টেৰিয়া বিধে বায়ুমণ্ডলৰ পৰা নাইট্ৰ’জেন শোষণ কৰি জমা কৰে। গছজোপা মৰি যোৱাৰ পিছত শিপাত থকা নাইট্ৰ’জেনখিনি মাটিত জমা হয় বাবে মাটিত সাৰ পদাৰ্থৰ পৰিমাণ বাঢ়ে।
১২। ৰবিশস্যৰ খেতিত পচনসাৰৰ সৈতে খলিহৈ মিহলাই প্ৰয়োগ কৰিলে খেতি ভাল হয়।	খলিহৈ মিহলি পচনসাৰে মাটিত সাৰ পদাৰ্থৰ পৰিমাণ বঢ়োৱাৰ উপৰিও কীট-পতঙ্গৰ উপদ্ৰৱ কমায়। আলুখেতিত এই পদ্ধতি প্ৰয়োগ কৰিলে ৰঙা পৰুৱাৰ আক্ৰমণ কমে।
১৩। সৰিয়হ ফুল ফুলাৰ সময়ত মাটিত কাঠ ছাই ছটিয়াই দিলে খেতি ডৰাই ভাল ফল দেখুৱায়।	কাঠ ছায়ে মাটিত পটাছৰ পৰিমাণ বঢ়োৱাৰ উপৰিও ‘এফিড’ নামৰ পোকবিধো বহু পৰিমাণে নিয়ন্ত্ৰণ কৰি উৎপাদন বঢ়োৱাত সহায় কৰে।

প্ৰচলিত কৃষি কলা	বিজ্ঞানসন্মত কাৰণ
<p>১৪। লাও-কোমোৰা আদি লতাজাতীয় শস্যৰ গুৰিত নেমুকাইটেৰে বিন্ধা কৰি দিলে গছডালে সোনকালে ফল দিবলৈ সক্ষম হয়।</p>	<p>বিন্ধা কৰি দিয়া বাবে গছডালে মাটিৰ পৰা মাত্ৰাধিক খাদ্যবস্তু শোষণ কৰিব নোৱাৰে। ফলত গছডালৰ অঙ্গজ বৃদ্ধিত বাধা জনে আৰু ই সোনকালে ফল দিয়ে।</p>
<p>১৫। চৰ অঞ্চলৰ বালিচহীয়া মাটিত বাঁহৰ চাং বনাই লাও- কোমোৰা আদিৰ খেতি কৰা হয়।</p>	<p>লাও-কোমোৰা আদি শস্যৰ দীঘলীয়া শিপাই বালিচহীয়া মাটিৰ ভিতৰ ভাগত থকা খাদ্য বস্তুবোৰ শুহি আনি এইবোৰৰ যথাযথ প্ৰয়োগ সম্ভৱ কৰি তোলে।</p>
<p>১৬। অসমৰ গ্ৰামাঞ্চলৰ সচৰাচৰ মাছ ধোৱা পানীখিনি য'তে-ত'তে নেপেলাই বাৰীত থকা লাও-কোমোৰাৰ খেতিডৰালৈ দলিয়াই দিয়া হয়।</p>	<p>মাছধোৱা পানীখিনিত থকা নাইট্ৰ'জেন ফচফৰাচ আৰু পটাছে বাৰীৰ মাটিডোখৰত সাৰৰ পৰিমাণ বঢ়ায় উৎপাদন বৃদ্ধিত অৰিহণা যোগায়।</p>
<p>১৭। অজলসিঞ্চিত তথা টেঙাজাতীয় অসমৰ ধানখেতিত সময়ে সময়ে লোৰ বিষক্ৰিয়া ঘটা বাবে গছবোৰৰ শ্ৰীবৃদ্ধি কমি যায়। সেয়েহে অসমৰ নলবাৰী আৰু বৰপেটা জিলাত বিষক্ৰিয়াত আক্ৰান্ত এনে ধানখেতিৰ মাজেৰে কৃষকে খোজকাঢ়ি দিয়ে বা অপতৃণ নিৰণি যন্ত্ৰ চলাই দিয়ে। ফলত ৩-৪ দিনৰ ভিতৰতে শস্যডৰাত পুণৰ শ্ৰীবৃদ্ধি ঘটে।</p>	<p>লোৰ বিষক্ৰিয়া ঘটিলে মাটিত লোৰ পৰিমাণ বঢ়াৰ বিপৰীতে ফচফৰাচ আৰু পটাছৰ পৰিমাণ কমি যোৱা বাবে গছবোৰৰ শ্ৰীবৃদ্ধি কমে। কিন্তু খোজকাঢ়ি দিয়া বা নিৰণি যন্ত্ৰ চলাই দিয়াৰ ফলত মাটিত সহজে বতাহ সোমাব পাৰে আৰু দ্ৰৱীভূত লোখিনি লাহে লাহে পানীত অদ্ৰৱণীয় হৈ পৰে। ইয়াৰ বিপৰীতে মাটিত ফচফৰাচ আৰু পটাছৰ পৰিমাণ পুণৰাই বাঢ়ি যোৱাৰ বাবে শস্যডৰাত পুণৰ শ্ৰীবৃদ্ধি ঘটে।</p>
<p>১৮। বাৰিষা বতৰত পানীত ডুৰি থকা খেতিত বিশেষকৈ ধানৰ খেতিত ইউৰিয়া সাৰ প্ৰয়োগ কৰোতে সাৰ (১ ভাগ) আৰু বোকামাটি (১০ ভাগ) বল বনাই পথাৰত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।</p>	<p>বৰষুণৰ বতৰত মাটিৰ পৰা নাইট্ৰ'জেন ভাগ প্ৰচুৰ পৰিমাণে পানীৰ লগত উঠি গৈ নষ্ট হয়। ইউৰিয়া সাৰ আৰু বোকামাটিৰ বল বনাই পথাৰত প্ৰয়োগ কৰিলে সাৰখিনিত থকা নাইট্ৰেট নাইট্ৰ'জেন এমনিয়াম লৈ ৰূপান্তৰিত হৈ মাটিত আৱদ্ধ হৈ পৰে আৰু ই উঠি গৈ নষ্ট হোৱাৰ পৰা ৰক্ষা পৰে।</p>
<p>১৯। বৰষুণ কম হোৱা ৰবি খেতিৰ সময়ত শস্যৰ গুটিবোৰ বিশেষকৈ আছ ধানৰ গুটিখিনি ছটিওৱাৰ আগতে ৪% পটাছিয়াম ক্ল'ৰাইড দ্ৰৱত ডুবাই থলে শস্যজোপাই ভাল ফল দেখুৱায়।</p>	<p>পটাছিয়ামযুক্ত দ্ৰৱত ডুবাই ৰখাৰ ফলত গুটিবোৰৰ পৰা হোৱা গছবোৰ কিছু পৰিমাণে খৰ প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ সক্ষম হয় বাবে বৰষুণ কম হোৱা স্বত্বেও শস্যজোপাই আশানুৰূপ ফল দেখুৱায়।</p>
<p>২০। আছধানৰ গুটি চটিওৱাৰ আগতে মাটিখিনি ২-৩ বাৰ হাল বাই দিলে বা ধানডৰা ১০ ছে.মি. ওখ হোৱাৰ পিছত বিন্ধাই আৰু মৈয়াই দিলে শস্যৰ উৎপাদন বৃদ্ধি পায়। ঠিক একেদৰে বুটাক্লৰ - ই.চি. নামৰ অপতৃণ নিবাৰক ঔষধবিধৰ সৈতে ভূচি বা কাঠৰ গুৰি পথাৰত ছটিয়াই দিলে শস্যৰ উৎপাদন বৃদ্ধি হয়।</p>	<p>প্ৰতিটো শস্যৰ বতৰত বিঘাই প্ৰতি কমেও ২-৩ কেজি সাৰ পদাৰ্থ মাটিৰ পৰা ঘাঁহ-বন আদিয়ে শোষণ কৰি লৈ যায়। ইয়াৰ ফলত অনাৱশ্যকভাৱে মাটিত থকা সাৰৰ পৰিমাণ কমি যায়। হাল বাই দিয়া, বিন্ধাই দিয়া, মৈয়াই দিয়া বা ভূচি, কাঠৰ গুৰি আদিৰ সৈতে অপতৃণ নিবাৰক ঔষধ পথাৰত ছটিয়াই দিয়াৰ ফলত ঘাঁহ-বনৰ উপদ্ৰৱ বহু পৰিমাণে কমি যায় আৰু সেয়েহে শস্যৰ উৎপাদন বৃদ্ধি হয়।</p>